

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 232/2025-9

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcov Miroslava Duriša a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **Inprega, a.s.**, Karpatské námestie 10A, Bratislava, IČO 47 811 498, zastúpenej advokátom JUDr. Martinom Kostrejom, Cyrila a Metoda 3, Michalovce, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9Cdo/13/2023 z 19. novembra 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 14. februára 2025 domáha zrušenia uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) sp. zn. 9Cdo/13/2023 z 19. novembra 2024 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“) a vrátenia mu veci na ďalšie konanie, a to bez výslovného uvedenia porušenia konkrétneho základného práva alebo slobody vyplývajúcich z Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) alebo z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, najvyšším súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a pripojených príloh vyplýva, že v spore sťažovateľky – vlastníčky pozemkov v katastrálnom území [REDAKOVANÉ] (žalobkyne) – proti [REDAKOVANÉ] – vlastníkovi pozemných komunikácií vybudovaných na týchto pozemkoch (ďalej len „žalovaný“) – o zaplatenie sumy 36 557,68 eur s príslušenstvom ako odplaty za vecné bremeno podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky, a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2009 (ďalej len „zákon č. 66/2009 Z. z.“), a to za obdobie od 1. novembra 2012 do 1. augusta 2014, najvyšší súd napadnutým uznesením odmietol dovolanie sťažovateľky [§ 447 písm. c) a f)

Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 2Co/114/2020 zo 16. júna 2022, ktorým zmenil rozsudok Okresného súdu Michalovce (ďalej len „okresný súd“) č. k. 19C/192/2014-476 zo 4. apríla 2020 o uložení povinnosti žalovanému zaplatiť sťažovateľke sumu 36 557,68 eur s 5,05 % ročným úrokom z omeškania od 11. júna 2015 do zaplatenia tak, že žalobu zamietol. Krajský súd v súlade s právnym názorom najvyššieho súdu vyjadreným v rozsudku sp. zn. 3Cdo/49/2014 (R 73/2016), uznesení sp. zn. 2Cdo/194/2018, uznesení sp. zn. 8Cdo/17/2019 a iných uviedol, že dňom účinnosti zákona č. 66/2009 Z. z. vzniká nárok na primeranú náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva vecným bremenom zriadeným *ex lege* jednorazovo tomu, kto bol vlastníkom zaťaženého pozemku ku dňu účinnosti zákona č. 66/2009 Z. z. Ide o majetkové právo osoby, ktorá je povinným subjektom z vecného bremena. Finančná náhrada za vznik vecného bremena je jednorazová, nemá charakter opakovaného plnenia. Právo na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva vecným bremenom ako právo majetkovej povahy sa premlčuje vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe podľa § 101 Občianskeho zákonníka, ktorá sťažovateľke evidentne uplynula, keďže žalobu podala okresnému súdu až 31. októbra 2014. Sťažovateľka zastávajúca názor, že finančná náhrada za vznik vecného bremena podľa zákona č. 66/2009 Z. z. má charakter opakovaného plnenia, preto podľa názoru najvyššieho súdu v dovolaní nedôvodne argumentovala, že rozhodnutie krajského súdu je nedostatočne odôvodnené a arbitrárne vo vzťahu k výkladu § 4 ods. 1 a 2 zákona č. 66/2009 Z. z. zakladajúce porušenie jej práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP.

II.

Argumentácia sťažovateľky

3. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti [čl. 127 ústavy a § 122 a nasl. zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)] tvrdí, že v konaní pred všeobecnými súdmi neustále poukazovala na princíp nadradenosti ústavy ako normy vyššej právnej sily nad zákonom, teda na to, že výklad § 4 ods. 1 a 2 zákona č. 66/2009 Z. z. musí byť v súlade s čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy, ako aj s nálezmi ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 38/95, sp. zn. PL. ÚS 4/00 a sp. zn. PL. ÚS 22/06, ktoré „*tieto články ústavy interpretovali*“. To znamená, že ak dosiaľ žiaden orgán štátu svojím rozhodnutím neobmedzil vlastnícke právo sťažovateľky k predmetným pozemkom, tieto nemôžu byť zaťažené zákonným vecným bremenom a sťažovateľke musí byť opakovane priznaná náhrada za ich užívanie žalovaným. Inými slovami, pokiaľ § 4 ods. 1 a 2 zákona č. 66/2009 Z. z. platia, je potrebný ich materiálny výklad, v zmysle ktorého sa na predmetné pozemky hľadí ako vecným bremenom nedotknuté, a kým na nich stojí stavba, je potrebné sťažovateľke priznať primeranú náhradu podľa ustanovení o bezdôvodnom obohatení podľa starších rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/8/2009 a sp. zn. 1Cdo/91/2010. Práve čl. 20 ods. 4 ústavy je právnou normou, na ktorej „stála“ úspešnosť podanej žaloby, avšak krajský súd a najvyšší súd sa ústavne súladnej aplikácii zákonných noriem cielene vyhli, čím porušili základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jej právo na spravodlivý súdny proces zaručené čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“). V tomto kontexte považuje napadnuté uznesenie najvyššieho súdu za nezákonné a arbitrárne.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

4. Ústavná sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy predstavuje ústavný prostriedok priameho prístupu fyzických osôb a právnických osôb k ochrane ústavnosti poskytovanej ústavným súdom vo vzťahu k základným ľudským právam a slobodám (IV. ÚS 84/2010). Ústavný súd vo svojej konštantnej judikatúre opakovane zdôrazňuje, že z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1 ústavy) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach, ktoré patria do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završujú Najvyšší súd Slovenskej republiky a Najvyšší správny súd Slovenskej republiky a že ústavná sťažnosť nie je opravným prostriedkom. Ústavný súd nemá právomoc preskúmať rozhodnutia všeobecných súdov, a to nielen ich výrokovú časť, ale ani odôvodnenie rozhodnutia. Nemá teda oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo zisteného skutkového stavu vyvodil (m. m. II. ÚS 1/95, či sp. zn. II. ÚS 21/96). Výsledok konania pred všeobecnými súdmi môže byť preskúmaný ústavným súdom výhradne z hľadiska ochrany ústavou zaručených základných práv a slobôd, ktoré neboli rešpektované ostatnými orgánmi verejnej moci – I. ÚS 360/2018 (R 83/2018).

5. Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nie je opravnou inštanciou všeobecných súdov (I. ÚS 311/05). Skutkový stav a právne závery všeobecného súdu sú predmetom kontroly zo strany ústavného sudu len vtedy, ak by prijaté právne závery boli so zreteľom na skutkový stav arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neudržateľné (IV. ÚS 43/04). O svojvôli (arbitrárnosti) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (III. ÚS 264/05, ZNaU 100/2005).

6. Zo vzájomnej väzby medzi relevantnými ustanoveniami zákona o ústavnom súde (§ 43 ods. 1, 2 a § 123 ods. 1 zákona o ústavnom súde) explicitne vyplýva a ústavný súd to v rámci svojej judikatúry opakovane pripomína, že sťažovateľ musí označiť základné práva a slobody, ktorých vyslovenia porušenia sa domáha, nielen označením príslušných článkov ústavy, ale musí ich konkretizovať aj skutkovo, t. j. uviesť, z akých dôvodov malo dôjsť k ich porušeniu, a navrhnúť v tejto súvislosti dôkazy (IV. ÚS 124/08, IV. ÚS 146/08, či III 100/2018). Odôvodnenie návrhu (ústavnej sťažnosti) ako zákonom predpísaná náležitosť je pritom kritériom klasifikačným, nie kvalitatívnym. V závislosti od spôsobu rozhodnutia, aký zákon umožňuje, je sťažovateľ povinný jasne, zrozumiteľne a presne formulovať návrh na rozhodnutie vo veci samej napr. v danej veci tak, že musí presne uviesť porušenie, akých svojich ústavných práv požaduje vysloviť a zrušenia, ktorých rozhodnutí či opatrení sa domáha.

7. Neoddeliteľnou podstatnou náležitosťou ústavnej sťažnosti je aj návrh na rozhodnutie ústavného súdu (sťažnostný návrh – tzv. petit), ktorý v spojení s odôvodnením ústavnej sťažnosti musí byť vymedzený jasne, určito a zrozumiteľne, teda takým spôsobom, aby bolo možné jednoznačne určiť hranice ústavného prieskumu a východisko pre rozhodnutie ústavného súdu o danej veci. Sťažnostný návrh predstavuje výrok rozhodnutia ústavného súdu, ktorého vydania sa sťažovateľ domáha.

8. Ústavný súd je viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, ak § 89 alebo § 131a neustanovujú inak (§ 45 zákona o ústavnom súde). To znamená, že zásadne môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv (m. m. IV. ÚS 415/09, IV. ÚS 355/09, II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05). Tvrdenie o porušení iných práv, resp. iným subjektom uvedeným v odôvodnení sťažnosti mimo petit návrhu, ústavný súd považuje iba za súčasť argumentácie (III. ÚS 443/2017).

9. Ústavný súd, akceptujúc autonómiu vôle navrhovateľov (sťažovateľov), ak zákon o ústavnom súde vyslovene neuvedie inak, nemá možnosť rozhodovať *ultra petitem* a rozširovať individuálnu ochranu ústavnosti nad rámec, ktorý navrhovatelia požadujú (navrhujú). Taká možnosť tu nie je ani v prípade, že by zo skutkového stavu opísaného v návrhu na začatie konania vyplývali porušenia ďalších článkov ústavy alebo medzinárodných zmlúv o ľudských právach a základných slobodách podľa čl. 7 ods. 5 ústavy. Bez aktívneho prístupu navrhovateľov ústavný súd zásadne nie je oprávnený ani povinný prijímať výroky, ktorých sa navrhovatelia v petite nedomáhali, hoci by sa javili ako účinný prostriedok ochrany základných práv alebo slobôd. Preto treba za osobitne dôležitú považovať náležitosť návrhu spočívajúcu v tom, že navrhovateľ musí uviesť, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha (m. m. III. ÚS 419/2018).

10. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje predovšetkým vo viazanosti petitom tohto návrhu, teda tou časťou sťažnosti (v konaní podľa čl. 127 ústavy), v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha, čím zároveň vymedzí predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Takto vymedzený rozsah prieskumu ústavného súdu môže byť vo výnimočných okolnostiach modifikovaný (zvyčajne rozšírený) dôvodmi ústavnej sťažnosti (tak ako to *expressis verbis* vyplýva z § 45 zákona o ústavnom súde; pozn.), z ktorých ale musí zrozumiteľne vyplývať nespochybniteľný záujem sťažovateľa podrobiť ústavnoprávnemu prieskumu konkrétne a adresne vymedzené rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah (vymedzený predmetom, subjektom a inými, najmä časovými súvislosťami), na čo musí nevyhnutne vecne nadväzovať aj pregnantná súvzťažná ústavnoprávna argumentácia sťažovateľa. Jedine za kumulatívneho splnenia týchto podmienok je tak potom možné prekročiť petit ústavnej sťažnosti pri rešpektovaní ontologickej podstaty tohto ústavného inštitútu, potierajúc pritom prehnanú ústavnoprávnou solemnitou, ktorej dôsledky by mohli ohroziť materiálnu ochranu sťažovateľových základných práv a slobôd [I. ÚS 514/2020 (ZNaU 84/2020)]. Takéto podmienky v danej veci splnené neboli.

11. Ako bolo uvedené v bode 1, sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou výslovne domáha „iba“ zrušenia uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 9Cdo/13/2023 z 19. novembra 2024 a vrátenia mu veci na ďalšie konanie, a to bez výslovného uvedenia porušenia konkrétneho základného práva alebo slobody vyplývajúcich z ústavy alebo z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, najvyšším súdom.

12. Z rozhodovacej činnosti ústavného súdu (IV. ÚS 98/2020 a III. ÚS 143/2023) pritom vyplýva, že sťažovateľke je známa povinnosť naformulovať petit ústavnej sťažnosti v súlade s § 133 ods. 1 až 3 zákona o ústavnom súde.

13. Okrem nesprávneho a neúplného sťažnostného petitu aj celý obsah ústavnej sťažnosti sťažovateľky v časti konkrétnych právnych dôvodov, pre ktoré malo podľa nej dôjsť k porušeniu jej základných práv a slobôd [§ 43 ods. 1 v spojení s § 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde],

v podstate spĺňa iba veľmi vzdialene hraničné kritériá, ktoré zákon o ústavnom súde predpisuje pre osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti. Ústavná sťažnosť len veľmi plytko opisuje napádaný postup najvyššieho súdu, ústavnoprávna argumentácia je minimálna. Za tú pritom nie je možné považovať označenie článkov ústavy, ktoré mali byť podľa sťažovateľky porušené, a rovnako ani ich citáciu resp. parafrázovanie. Práve a najmä táto skutočnosť (t. j. kvalifikovaná právna argumentácia týkajúca sa tvrdeného porušenia základných práv a slobôd sťažovateľa) je jedným z hlavných dôvodov povinného právneho zastúpenia sťažovateľa v konaní pred ústavným súdom. Nedostatok odôvodnenia pritom považuje ústavný súd za nedostatok kľúčovej povahy, a preto ani nevyzýva na jeho odstránenie podľa § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde, keďže tento postup je aktuálny v prípade nedostatkov formálnej povahy, nie však samotnej podstaty ústavnej sťažnosti (m. m. I. ÚS 155/2019, I. ÚS 230/2022).

14. To všetko vedie ústavný súd k záveru o nutnosti odmietnuť ústavnú sťažnosť sťažovateľky podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde z dôvodu nesplnenia zákonom ustanovených náležitostí.

15. Napriek uvedenému sa k námietkam sťažovateľky žiada dodať, že otázka posúdenia podmienok dovolacieho konania je otázkou zákonnosti. Ústavný súd nerozhoduje v predmetnej (civilnosporovej) veci (nerieši „kauzu“), ale posudzuje „len“ ústavnú udržateľnosť napadnutého rozhodnutia. Ak by aj sám dospel (pri riešení na úrovni zákona) k odlišným záverom, nie je to dôvod na zrušenie ústavnou sťažnosťou napadnutého rozhodnutia, ak subjekt rozhodovania odôvodnil svoje závery dostatočnými a bez zjavného excesu produkovanými úvahami na svojej, teda zákonnej alebo podzákonnej úrovni.

16. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s názormi všeobecných súdov nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutých rozhodnutí. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom sporových strán vrátane ich dôvodov a námietok. Do obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) totiž nepatrí právo sporových strán dožadovať sa nimi navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97), resp. toho, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, ktoré sporová strana predkladá (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03, IV. ÚS 340/04, III. ÚS 284/08). Nejde pritom o rozsah ústavnej sťažnosti (počet strán), ale o jej obsah.

17. Nad rámec uvedeného ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka bez bližšej špecifikácie charakteru stavieb postavených na pozemkoch v jej vlastníctve a spôsobu nadobudnutia týchto stavieb žalovaným sa mylne domnieva, že úspešnosť podanej žaloby „stála“ výlučne na aplikácii zákonných noriem (§ 4 ods. 1 a 2 zákona č. 66/2009 Z. z.) všeobecnými súdmi v súlade s čl. 20 ods. 4 ústavy. Vo vzťahu k zákonnému vecnému bremenu podľa zákona č. 66/2009 Z. z. nemožno automaticky aplikovať závery ústavného súdu vyjadrené v nálezoch sp. zn. PL. ÚS 38/95, sp. zn. PL. ÚS 4/00 a sp. zn. PL. ÚS 22/06 vydaných v konaní podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) ústavy, ktoré podľa tvrdenia sťažovateľky „*interpretovali*“ čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy, keďže nimi vyslovil nesúlady iných zákonov s ústavou a medzinárodnými zmluvami, s ktorými vyslovila súhlas Národná

rada Slovenskej republiky a ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom, nesúvisiacich s právnou vecou sťažovateľky. Vo vzťahu k zákonnému vecnému bremenu podľa zákona č. 66/2009 Z. z. nemožno automaticky aplikovať (ani) závery ústavného súdu vyjadrené v náleze sp. zn. PL. ÚS 42/2015 z 12. októbra 2016 vydanom v konaní podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) ústavy (uznesenie ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 514/2023 z 28. septembra 2023, ZNaU 87/2023).

18. Z uvedeného vyplýva, že aj pri vecnom posúdení by ústavný súd musel ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde, keďže úlohou ústavného súdu nie je chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01, I. ÚS 116/2021).

19. Pre úplnosť a prípadný ďalší možný postup sťažovateľky ústavný súd dáva do pozornosti svoje uznesenie č. k. PL. ÚS 7/2022-11 z 11. mája 2022.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. apríla 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu